

01671015

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.006.02.2015

P/15/082

UNK 33811/15

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok

T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33

lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/082 – Organizacja pobytu uczniów w bursach i internatach szkolnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Krzysztof Gołębiowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 93332 z dnia 14 kwietnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Białymstoku, ul. Słonimska 1, 15-950 Białystok (dalej „UM” lub „Urząd”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Truskolaski, Prezydent Miasta Białegostoku

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości¹, organizację i finansowania bursy oraz internatów szkolnych przez Miasto w latach 2012 – 2015.

Miasto Białystok zapewniło uczniom, kształcącym się w szkołach poza miejscem zamieszkania, opiekę w jednej bursie szkolnej oraz w siedmiu ogólnodostępnych internatach szkół. Liczba miejsc oferowanych w tych placówkach zmniejszyła się z 1.275 w roku szkolnym 2012/2013 do 1.257 w roku szkolnym 2014/2015. Pozwalało to na zapewnienie zakwaterowania w kolejnych latach dla 15,6%, 15,3% i 15,4% uczniów pobierającym naukę poza miejscem stałego zamieszkania. Prawdłowo realizowano zadania organu prowadzącego w zakresie spraw finansowo-organizacyjnych oraz nadzoru nad przestrzeganiem przez wymienione placówki przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny, m.in. poprzez egzekwowanie systematycznego przeprowadzania kontroli stanu technicznego obiektów. Prawdłowo ustalono również opłaty za zakwaterowanie w bursie szkolnej, a ponadto wszystkim placówkom stworzono możliwość gromadzenia środków na rachunkach dochodów własnych (dochody i wydatki z tych rachunków w latach 2012 – 2014 stanowiły odpowiednio 99,7% i 13,5% dochodów i wydatków ogółem).

Stwierdzona w trakcie kontroli nieprawidłowość polegała na niezwyfikowaniu poprawności danych o liczbie wychowanków w internacie Zespołu Szkół Handlowo-Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku na dzień 30 września 2014 r., w wyniku czego w Systemie Informacji Oświatowej² podano nieprawidłowe dane zbiorcze, co skutkowało zaniżeniem o 183.917,83 zł subwencji oświatowej należnej Miastu na 2015 rok.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że w planach finansowych bursy i szkół prowadzących internaty nie uwzględniono w pełni potrzeb, wynikających z kontroli stanu technicznego i sanitarnego budynków, zgłaszanych przez te jednostki w latach 2012 – 2014, a także nie zapewniono zakwaterowania wszystkim zainteresowanym ubiegającym się o miejsce w tych placówkach (wykorzystanie miejsc w bursie i internatach kształtowało się na poziomie 96,6%).

1. Organizacja i finansowanie prowadzonych burs i internatów szkolnych

Opis stanu
faktycznego

1. W roku szkolnym 2012/2013 w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Miasto Białystok kształciło się 24.166 uczniów. W kolejnym roku

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dalej: SIO.

szkolnym liczba uczniów zmniejszyła się do 22.921, zaś w roku szkolnym 2014/2015 do 21.898 (tj. o 9,4% w latach 2012/2013 – 2014/2015). W analogicznym okresie liczba uczniów spoza terenu Miasta wyniosła odpowiednio: 8.160, 8.220 i 8.179 (osoby te stanowiły 33,8%, 35,9% i 37,4% ogółu uczniów). (dowód: akta kontroli str. 30)

2.1. Stosownie do postanowień art. 5a ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty³, Prezydent Miasta Białegostoku corocznie przedstawiał Radzie Miejskiej, w terminie do 31 października, informację o stanie realizacji zadań oświatowych za lata szkolne 2012/2013 i 2013/2014, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminów, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. b-d wymienionej ustawy, w szkołach prowadzonych przez Miasto. Zawarto w nich również dane dotyczące liczby prowadzonych burs i internatów oraz wydatków związanych z funkcjonowaniem tych placówek.

(dowód: akta kontroli str. 3-24)

2.2. W latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 Miasto prowadziło jedną bursę oraz szkoły lub zespoły szkół z siedmioma internatami⁴. Łączna liczba miejsc oferowanych przez te placówki zmalała z 1.275 w roku szkolnym 2012/2013⁵ do 1.256 w roku szkolnym 2013/2014⁶ i 1.257 w roku szkolnym 2014/2015⁷ (tj. o 1,4%). Pozwalało to na zapewnienie zakwaterowania w kolejnych latach dla 15,6%, 15,3% i 15,4% uczniów pobierającym naukę poza miejscem stałego zamieszkania. (dowód: akta kontroli str. 26-29)

W roku szkolnym 2014/2015 w bursie i internatach zatrudniano 83 wychowawców (65,12 etatów) oraz 103 pracowników administracyjno-obługowych (85,31 etatów). W latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 liczba wychowawców wzrosła o 16,9%, zaś liczba pracowników administracyjno-obługowych zmniejszyła się o 0,9%. We wszystkich internatach zatrudniona była osoba na stanowisku kierowniczym. W okresie objętym kontrolą w bursie i internatach nie zatrudniano pedagogów, psychologów ani innych specjalistów, a także nie pracowali w nich wolontariusze. (dowód: akta kontroli str. 26-30)

2.3. Liczba zgłaszających się uczniów do bursy i internatów do 30 września danego roku szkolnego wynosiła: w roku szkolnym 2012/2013 – 1.498, w roku szkolnym 2013/2014 – 1.563, a w roku szkolnym 2014/2015 – 1.465 (przy czym część z tych osób zrezygnowała z zakwaterowania już po przyjęciu⁸). Była ona zatem o 17,5%, 24,4% i 16,5% wyższa w kolejnych latach w stosunku do liczby posiadanych miejsc w tych placówkach (1.275, 1.256 i 1.257).

Liczba uczniów, którzy zostali przyjęci do bursy i internatów, według stanu na dzień 30 września danego roku szkolnego, w relacji do liczby zgłaszających się, wyniosła:

- 82,4% w roku szkolnym 2012/2013 (1.498 zgłaszających się i 1.234 przyjętych),
- 80,6% w roku szkolnym 2013/2014 (1.563 zgłaszających się i 1.259 przyjętych),
- 85,3% w roku szkolnym 2014/2015 (1.465 zgłaszających się i 1.250 przyjętych).

(dowód: akta kontroli str.30)

Problematykę tę omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Uwagi dotyczące badanej działalności”.

³ Dz. U. z 2004 Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁴ Internaty funkcjonujące przy: Zespole Szkół Handlowo-Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika w Białymstoku (dalej: „ZSHE”), Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Białymstoku („ZSOiT”), Zespole Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego nr 2 im. Św. Józefa w Białymstoku („ZSM CKP”), Zespole Szkół Zawodowych nr 2 („SZ nr 2”), Zespole Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Białymstoku („ZSR CKP”), VIII Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku („VIII LO”). Ze wspólnego budynku internatu korzystały X Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku („X LO”) i Zespół Szkół nr 16 w Białymstoku („ZS nr 16”).

⁵ Dane z SIO na dzień 30 września 2012 r. (na wyższą liczbę miejsc w roku szkolnym 2012/2013 wpływ miały głównie niejednorodne dane wykazane przez ZSHE, który zgłosił 245 miejsc, podczas gdy w kolejnych latach szkolnych liczba miejsc zgłoszona przez tę placówkę wyniosła 200).

⁶ Dane z SIO na dzień 30 września 2013 r.

⁷ Dane z SIO na dzień 31 marca 2015 r.

⁸ W trakcie kontroli przeprowadzonych w internacie ZSHE oraz w bursie szkolnej analizie poddano postępowania rekrutacyjne przeprowadzone w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015. Wykazały one, że do 30 września danego roku do internatu ZSHE przyjęto wszystkich chętnych, którzy zgłosili się po zakończeniu planowych rekrutacji. Z kolei w bursie w roku szkolnym 2012/2013 przyjęto wszystkich chętnych, zaś w kolejnych latach placówka ta przyjęła osiem z 12 osób, które zgłosiły się we wrześniu 2013 roku i dwóch z 13 uczniów, którzy ubiegali się o przyjęcie we wrześniu 2014 roku. Jednocześnie do 30 września danego roku szkolnego nie zgłosiło się lub zrezygnowało z zakwaterowania w internacie ZSHE odpowiednio 24, 21 i 8 uczniów, zaś w bursie – 24, 15 i 25 uczniów.

W roku szkolnym 2012/2013 z zakwaterowania w bursie i internatach szkół prowadzonych przez Miasto Białystok wg stanu na 30 września korzystało 1.224 uczniów pobierających naukę poza miejscem stałego zamieszkania, którzy wykorzystywali 96% miejsc w tych placówkach. W kolejnych latach liczby te wyniosły: – 1.251 uczniów (96,6% miejsc) i 1.214 uczniów (96,6% miejsc). Stanowiło to odpowiednio 15%, 15,2% i 14,8% w relacji do liczby uczniów pobierających naukę poza miejscem stałego zamieszkania w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych, prowadzonych przez Miasto. Uczniowie korzystający z zakwaterowania w bursie i internatach stanowili w latach 2012/2013 – 2014/2015 odpowiednio: 5,1%, 5,5% i 5,5% liczby uczniów kształcących się w szkołach ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Miasto. (dowód: akta kontroli str.30)

Średniorocznie z zakwaterowania (według danych SIO z następnego roku szkolnego) w latach szkolnych 2012/2013 – 2013/2014 korzystało kolejno 925 i 990 uczniów, co odpowiadało 72,5% i 78,8% miejsc posiadanych w bursie i internatach. Ponadto z zakwaterowania w bursie korzystało od ośmiu (w roku szkolnym 2012/2013) do pięciu (w latach 2013/2014 – 2014/2015) osób nie będących uczniami (stanowiło to od 0,6% do 0,4% liczby miejsc). (dowód: akta kontroli str. 30)

W latach szkolnych 2012/2013, 2013/2014, 2014/2015 – do 30 września – do internatów zgłosiło się odpowiednio 807, 826, 747 uczniów szkół lub zespołów szkół, w których funkcjonowały internaty. Spośród nich przyjęto 714 (88,5%), 710 (85,9%) i 679 (90,9%) osób. Do internatów przyjęto zaś kolejno 358, 381 i 402 uczniów innych szkół, niż szkoła/zespół szkół z internatem (z zakwaterowania w internatach korzystali wyłącznie uczniowie). (dowód: akta kontroli str. 30)

2.4. W celu optymalizacji sieci szkolnictwa zawodowego, w 2012 roku podjęto decyzję o rozwiązaniu Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Białymstoku⁹ oraz likwidacji Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Białymstoku¹⁰. Budynek internatu po zlikwidowanym Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1, od 2 lipca 2012 roku, został użyczony na cele oświaty i wychowania Katolickiemu Młodzieżowemu Ośrodkowi Socjoterapii „Exodus” w Białymstoku. Mienie po rozwiązaniu Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 (w tym internat) zostało przejęte przez X LO w Białymstoku (na podstawie zarządzenia Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 28 sierpnia 2012 r. część pomieszczeń internatu o łącznej powierzchni 290 m² przekazano do wyłącznego korzystania przez ZS Nr 16 w Białymstoku). Dyrektor Departamentu, podając przesłanki tej decyzji, wyjaśnił: *„Mając na względzie troskę i zapewnienie jak najlepszych warunków kształcenia młodzieży niepełnosprawnej zostały podjęte ustalenia oraz starania w/w Zespołu, aby przenieść Zespół Szkół Nr 16 do budynku, który pod względem infrastruktury i powierzchni użytkowej spełni wymagania i wspomogł proces rehabilitacji uczniów”*. (dowód: akta kontroli str. 31-60)

2.5. Organ prowadzący przedstawiał corocznie dyrektorom szkół ustalenia dotyczące projektowania arkuszy organizacyjnych. Zawarto w nich m.in. zasady: tworzenia oddziałów w klasach I, podziału na grupy na zajęciach, naboru do oddziałów integracyjnych, sportowych, tworzenia stanowisk wicedyrektorów, obsady pedagogicznej świetlic, klubów szkolnych i bibliotek, zwiększania liczby godzin edukacyjnych określonych w ramowych planach nauczania, zatrudniania nauczycieli oraz pracowników administracji i obsługi. W informacjach tych nie określono zasad ustalania liczebności grup wychowawczych, tygodniowego wymiaru zajęć oraz liczby wychowawców w bursie i w internatach.

(dowód: akta kontroli str. 61-89)

Analiza zatwierdzonych arkuszy organizacyjnych bursy szkolnej oraz szkół prowadzących internaty wykazała, że:

- określono w nich tygodniowy wymiar zajęć wychowawczych,

⁹ Na podstawie uchwały Nr XXVI/271/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 kwietnia 2012 r., z dniem 31 sierpnia 2012 r. rozwiązano Zespół Szkół, w skład którego wchodziły X Liceum Ogólnokształcące, Technikum Zawodowe Nr 8, II Liceum Profilowane, Szkoła Policealna Nr 3 oraz zlikwidowano: z dniem 31 sierpnia 2012 r. II Liceum Profilowane i Szkołę Policealną Nr 3, a z dniem 31 sierpnia 2013 r. Technikum Zawodowe Nr 8.

¹⁰ Uchwałą Nr XXVI/274/12 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 23 kwietnia 2012 r. zlikwidowano wchodzące w skład Zespołu: Zasadniczą Szkołę Zawodową Nr 9, XII Liceum Profilowane, Technikum Uzupełniające Nr 7 (z dniem 31 sierpnia 2012 r.), Technikum Zawodowe Nr 2 oraz Ośrodek Doskonalenia Zawodowego (z dniem 31 sierpnia 2014 r.).

- opiekę nocną w tych placówkach sprawowali wychowawcy posiadający kwalifikacje pedagogiczne,
- zatwierdzano arkusze organizacyjne różnych typów szkół, zaś organizację zespołów szkół zatwierdzano na jednym arkuszu (z wyodrębnieniem placówek wchodzących w skład zespołu).

W zatwierdzonych na lata szkolne 2012/2013 – 2014/2015 arkuszach organizacyjnych bursy i szkół z internatami nie podano planowanej liczby wychowanków w grupie wychowawczej. (dowód: akta kontroli str. 90-91)

2.6. Bazę noclegową bursy i internatów wynajmowano również instytucjom zewnętrznym i zorganizowanym grupom. Na przykład pomieszczenia ZSHE udostępniano uczestnikom zawodów sportowych, festiwali i przeglądów artystycznych, projektów edukacyjnych, olimpiad, konkursów, szkoleń. Bursa szkolna prowadziła usługi zakwaterowania dla organizacji i stowarzyszeń (np. Stowarzyszenia Geodetów Polskich, Stowarzyszenia Pomocy „Rubież”, Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”, Wojewódzkiego Szkolnego Związku Sportowego). W Urzędzie nie opracowano zasad wynajmowania tych pomieszczeń. Odpłatność z tytułu udostępniania bazy lokalowej osobom innym niż wychowankowie ustalana była przez dyrektorów szkół z internatami, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Uwagi dotyczące badanej działalności”.

(dowód: akta kontroli str. 92, 162-169)

Część pomieszczeń bursy zaadoptowano na potrzeby Urzędu Miejskiego. Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Edukacji: „(...) w 2012 roku część budynku Bursy została wydzielona na potrzeby Urzędu Miejskiego w Białymstoku (13 pokoi mieszkalnych), jednak to nie wpłynęło na liczbę miejsc w Bursie. Część pokoi 3-osobowych zostało zaadoptowanych na pokoje 4-osobowe, zachowując minimum 5 m² na jednego wychowanka”.

(dowód: akta kontroli str. 293)

2.7. W ocenie Dyrektora Departamentu Edukacji UM, zarówno bursa jak i internaty pełnią podobną rolę – sprzyjają pokonywaniu barier edukacyjnych oraz zmniejszaniu dysproporcji pomiędzy młodzieżą ze środowisk wiejskich i miejskich. Podejmują działania wyrównujące braki kulturowe, edukacyjne i intelektualne. Są wsparciem dla rodzin w trudnej sytuacji materialnej oraz niewydolnych wychowawczo. Odnosząc się do wad i zalet obydwu modeli wychowawczych, Dyrektor wskazał, iż: *przynależność do konkretnej szkoły (w przypadku internatu) sprzyja stałym codziennym kontaktom z nauczycielami, wychowawcami szkolnymi i pedagogiem, co ułatwia szybkie diagnozowanie trudności szkolnych. Internat umożliwia uczniom dostęp do szkoły, gdzie realizowane są ich zainteresowania i uzdolnienia. Placówka ta ma pozytywny wpływ na lepszą frekwencję na zajęciach, gdyż zamieszkanie młodzieży w pobliżu szkoły, zapewnienie jej właściwej opieki i kontroli postępowania, znacznie obniża absencję na lekcjach. Wychowawca w internacie jest członkiem Rady Pedagogicznej szkoły, co daje możliwość wpływania na system wychowawczy szkoły.* Dyrektor zwrócił również uwagę, że internat – w odróżnieniu od bursy – daje możliwość zintegrowania zamieszkującej go młodzieży. (dowód: akta kontroli str. 93-98)

3. Dyrektor Departamentu Edukacji UM, działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Białegostoku, corocznie pisemnie zobowiązywał dyrektorów placówek oświatowych do szczegółowej kontroli obiektów szkolnych pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z nich. Przypominał także o obowiązkach dotyczących utrzymania obiektów budowlanych, określonych w rozdziale 6. ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹¹, w tym do kontroli okresowych. Wszystkie szkoły z internatami oraz bursa wywiązywały się z obowiązku przeprowadzania wymienionych kontroli. W okresie objętym kontrolą w Departamencie nie odnotowano wypadków w bursie i internatach szkolnych. (dowód: akta kontroli str. 99-111)

4. W 2013 roku Biuro Kontroli UM przeprowadziło w Zespole Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego Nr 2 im. Św. Józefa w Białymstoku kontrolę organizacji i zatrudnienia oraz gospodarki finansowej internatu. W jej wyniku stwierdzono nieprawidłowe klasyfikowanie dochodów, należności i zobowiązań, a mianowicie:

¹¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.

- zakwalifikowanie 430 zł dochodów ze sprzedaży posiłków w stołówce w rozdziale 85410 (Internaty i bursy szkolne) zamiast w rozdziale 80148 (Stołówki szkolne i przedszkolne),
- ujęcie dochodów z najmu pomieszczenia mieszkalnego w rozdziale 80130 (Szkoly zawodowe) zamiast w rozdziale 85410,
- wykazanie w rocznym sprawozdaniu Rb-34S w rozdziale 80148 zobowiązań w kwocie 65 zł dotyczących rozdziału 85410 oraz 458,59 zł należności w rozdziale 80130 zamiast w rozdziale 85410.

Kontrolujący ustalili, że wymienione uchybienia wynikały z omyłek księgowych, wobec czego odstąpili od wydawania zaleceń pokontrolnych. (dowód: akta kontroli str.112-134)

Kolejne kontrole, w okresie od 21 listopada 2012 r. do 5 marca 2015 r., przeprowadził Departament Edukacji UM – trzy w bursie szkolnej¹² oraz cztery w szkołach prowadzących internaty¹³. W wyniku tych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str.135)

Departament Edukacji dysponował protokołami przeglądów okresowych w zakresie bhp oraz kontroli technicznych budynków bursy i szkół z internatami, przeprowadzonych w trybie § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁴, z których wynikało, iż w placówkach tych zapewnione są bezpieczne i higieniczne warunki do prowadzenia zajęć i korzystania z obiektów szkolnych (w tym internatów).

(dowód: akta kontroli str. 107)

5.1. Opłaty za zakwaterowanie w bursie szkolnej ustalone zostały na podstawie uchwały Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 26 sierpnia 2006 r.¹⁵ Stawkę opłaty dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz dla słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli ustalono w wysokości 49% kosztu utrzymania miejsca (bez wynagrodzeń pracowników i pochodnych od tych wynagrodzeń) wyliczonego na podstawie poprzedniego roku budżetowego. Całkowite lub częściowe zwolnienie z opłat przewidziano w przypadku wystąpienia zdarzeń losowych takich jak całkowita utrata źródła dochodów lub śmierć rodziców (opiekunów prawnych) wychowanka, zaś prawo do skorzystania z ulg – w związku ze szczególnie trudną sytuacją materialną rodziny¹⁶. W okresie objętym kontrolą wysokość opłat dla uczniów nie przekroczyła 49% utrzymania miejsca i wynosiła 86 zł miesięcznie w latach szkolnych 2012/2013 i 2013/2014 oraz 92 zł w roku szkolnym 2014/2015. Wychowankowie bursy nie korzystali ze zwolnień w opłatach.

(dowód: akta kontroli str.136-147)

Wysokość opłat za posiłki w bursie ustalana była przez dyrektora placówki w uzgodnieniu z organem prowadzącym (na podstawie kosztów surowców zużytych do produkcji posiłków). Opłata za całodienne wyżywienie wychowanków wynosiła 8,50 zł w roku szkolnym 2012/2013 oraz 9 zł w latach 2013/2014 – 2014/2015. W wymienionym okresie nie stosowano zwolnień z opłat za wyżywienie.

(dowód: akta kontroli str. 148)

Liczba wychowanków bursy, które otrzymały dofinansowanie z ośrodków pomocy społecznej wynosiła: w roku szkolnym 2012/2013 – 65 osób, w roku szkolnym 2013/2014 – 85 osób, a w roku szkolnym 2014/2015 – 76 osób.

(dowód: akta kontroli str.153-161)

5.2. Opłaty za zakwaterowanie wychowanków w internatach ustalane były przez dyrektorów szkół. Wysokość miesięcznej opłaty za zakwaterowanie ucznia wynosiła od 40 zł¹⁷ do 80 zł¹⁸. Z całości opłat za zakwaterowanie w internatach w roku szkolnym 2012/2013

¹² W 2013 roku przeprowadzono jedną kontrolę, która dotyczyła spraw kadrowych, w 2014 roku przeprowadzono dwie kontrole. Jedna dotyczyła spraw organizacyjnych, a kolejna pozyskiwania i wydatkowania środków.

¹³ Kontrolami objęto Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Białymstoku (w 2012 roku), Zespół Szkół Mechanicznych Centrum Kształcenia Praktycznego Nr 2 w Białymstoku (w 2013 roku), Zespół Szkół Handlowo-Ekonomicznych w Białymstoku (w 2014 roku) i VIII Liceum Ogólnokształcące (w 2015 roku).

¹⁴ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

¹⁵ Uchwała Nr LX/727/06 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 28 sierpnia 2006 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z niektórych obiektów użyteczności publicznej Miasta Białegostoku.

¹⁶ 30% ulgi przewidziano gdy dochód na osobę w rodzinie nie przekracza wysokości kwoty określonej w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.), a 50% ulgi – gdy dochód ten nie przekracza 63% kwoty określonej w wymienionej ustawie.

¹⁷ W ZS Nr 16 w Białymstoku.

¹⁸ W X LO i ZSOiT i ZSHE w Białymstoku.

zwolniono 43 osoby, w 2013/2014 – 52 osoby, a w roku szkolnym 2014/2015 – 71 osób. W okresie objętym kontrolą nie stosowano zwolnień częściowych.

Zgodnie z art. 67a ustawy o systemie oświaty, wysokość opłat za posiłki w internatach ustalana była przez dyrektorów szkół w uzgodnieniu z organem prowadzącym. Opłaty za całodienne wyżywienie wychowanków w tych placówkach (ustalane na podstawie kosztów surowców) wynosiły:

- od 8,00 zł¹⁹ do 11,15 zł²⁰ w roku szkolnym 2012/2013,
- od 8,50 zł²¹ do 10,60 zł²² w roku szkolnym 2013/2014,
- od 8,50 zł²³ do 10,50 zł²⁴ w roku szkolnym 2014/2015.

W wymienionym okresie nie stosowano zwolnień z opłat za wyżywienie. Liczba uczniów korzystających z internatów, które otrzymały dofinansowanie z ośrodków pomocy społecznej wynosiła: w roku szkolnym 2012/2013 – 295 osoby, w roku szkolnym 2013/2014 – 425 osób, a w roku szkolnym 2014/2015 – 400 osób.

(dowód: akta kontroli str. 148-161)

6. Opłaty za zakwaterowanie w bursie szkolnej dla osób innych niż wychowankowie ustalono na podstawie wymienionej wyżej uchwały Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 26 sierpnia 2006 r. Wynosiły one:

- dla uczniów szkół policealnych – 120% kosztów utrzymania miejsca (w latach 2012/2013 – 2013/2014 osoby te ponosiły odpłatność w wysokości 210 zł miesięcznie, zaś w roku szkolnym 2014/2015 w kwocie 226 zł),
- dla studentów – 140% kosztów utrzymania miejsca (w latach szkolnych 2012/2013 – 2013/2014 wysokość tych opłat wynosiła 245 zł, zaś w roku szkolnym 2014/2015 wzrosła do 264 zł).

Opłatę za krótkotrwale wynajęcie miejsca noclegowego ustalono w wysokości 25 zł za dobę.

(dowód: akta kontroli str. 146-147)

Opłaty za zakwaterowanie osób innych niż wychowankowie, korzystających z miejsc noclegowych w internatach, ustalane były przez dyrektorów szkół. Wynosiły one od 10 zł do 50 zł za dobę²⁵ oraz od 80 zł do 245 zł z tytułu miesięcznego zakwaterowania²⁶.

(dowód: akta kontroli str. 148-152)

Z tytułu zakwaterowania w bursie i internatach osób innych niż uczniowie i słuchacze uzyskano w 2012 roku dochody w łącznej kwocie 232,1 tys. zł, w 2013 r. – 215,6 tys. zł i w 2014 r. – 177,5 tys. zł. Dochody te stanowiły w ww. latach odpowiednio 18,1%, 16,8% i 14,8% dochodów ogółem bursy i internatów oraz odpowiednio 2,6%, 2,4% i 2% wydatków wykonanych przez bursy i internaty.

(dowód: akta kontroli str. 162-177)

Wysokość opłat za posiłki w bursie i internatach dla osób innych niż wychowankowie ustalane były przez dyrektorów tych placówek. W przypadku bursy odpłatność ta wynosiła:

- dla pracowników i ich rodzin, rencistów oraz byłych pracowników (ceny brutto) - 13,30 zł w roku szkolnym 2012/2013, 13,70 zł w roku szkolnym 2013/2014 i 13,95 zł w roku szkolnym 2014/2015,
- dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych niezamieszkujących w bursie, będących w trudnej sytuacji życiowej oraz innych osób z zewnątrz krótkotrwale zakwaterowanych w bursie – 16,50 zł w roku szkolnym 2012/2013, 16,80 zł w roku szkolnym 2013/2014 i 17,20 zł w roku szkolnym 2014/2015.

(dowód: akta kontroli str. 148)

¹⁹ ZSOiT w Białymstoku.

²⁰ ZSZ nr 2 w Białymstoku.

²¹ ZSHE w Białymstoku.

²² ZSZ nr 2 w Białymstoku.

²³ ZSHE i ZSOiT w Białymstoku.

²⁴ VIII LO i ZSZ nr 2 w Białymstoku.

²⁵ Najniższą stawkę w wysokości 10 zł za nocleg przyjęto w ZSOiT w Białymstoku, zaś najwyższą – 50 zł w ZSHE w Białymstoku.

²⁶ Opłaty z tytułu miesięcznego zakwaterowania ustalone zostały przez X LO w Białymstoku (opłata w wysokości 248,40 zł dotyczyła studentów, zaś 80 zł – pozostałych wychowanków nie będących uczniami).

Koszty posiłków dla osób innych niż wychowankowie w internatach kształtowały się w różnych placówkach od 6,79 zł za obiad²⁷ do 17,56 zł za całodienne wyżywienie²⁸.

(dowód: akta kontroli str.148-152)

7. W metryczkach subwencji oświatowej dla Miasta Białegostoku na lata 2013 – 2015 ujęto następujące kwoty:

- 9.544.026,35 zł na 2013 rok – na podstawie liczby 1.224 wychowanków korzystających z bursy i internatów (według stanu na 30 września 2012 r.),
- 9.885.416,78 zł na 2014 rok – w oparciu o liczbę 1.251 wychowanków (według stanu na 30 września 2013 r.),
- 9.707.662,89 zł na 2015 rok – na podstawie liczby 1.214 wychowanków (według stanu na 30 września 2014 r.).

Liczba wychowanków korzystających z zakwaterowania w bursie i internatach (według SIO) w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 spadła o 0,8%. Łączna liczba miejsc zakwaterowania w tych placówkach w okresie lat szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 (według SIO) zmniejszyła się o 1,4% (18 miejsc). (dowód: akta kontroli str.178-183)

Subwencja oświatowa przyznana Miastu Białystok na wychowanków burs i internatów w latach 2012 – 2014, w kwotach odpowiednio: 9.101,6 tys. zł, 9.544 tys. zł i 9.885,4 tys. zł, stanowiła 95,8%, 104,9% i 106,6% wydatków budżetowych poniesionych przez te placówki²⁹. (dowód: akta kontroli str. 178-183, 193, 316-318)

Badanie danych przekazanych przez bursę szkolną oraz ZSHE w Białymstoku do SIO w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 wykazało, że ZSHE przekazała Departamentowi Edukacji nierzetelne dane o liczbie wychowanków korzystających z internatu na dzień 30 września 2014 r. (problematykę tę omówiono w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”).

8. Bursa oraz szkoły z internatami prowadziły ewidencję księgową we własnym zakresie (Miasto nie powołało jednostki organizacyjnej do obsługi finansowej tych placówek). Prowadzenie spraw związanych z planowaniem i realizacją planów finansowych jednostek oświatowych powierzono Departamentowi Edukacji UM. Nadzór zaś nad gospodarką finansową jednostek organizacyjnych, w tym kontrolę prawidłowości opracowywania i zatwierdzania planów finansowych, sprawował Departament Finansów Miasta UM.

Dochody (budżetowe i gromadzone na rachunku dochodów własnych) zaplanowane w latach 2012 – 2014 w budżecie Miasta Białegostoku w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza w rozdziale 85410 – Bursy i internaty, wyniosły łącznie 4.499,3 tys. zł, a wykonanie zostały w kwocie 3.756,9 tys. zł (83,5% planu)³⁰, w tym:

- na 2012 rok zaplanowano 1.593,9 tys. zł dochodów, które wykonane zostały w wysokości 1.277,3 tys. zł (83,1% planu),
- na 2013 rok zaplanowano 1.451,4 tys. zł dochodów, zaś zrealizowano 1.283,5 tys. zł (88,4%),
- na 2014 rok zaplanowano 1.454,7 tys. zł dochodów, podczas gdy wykonanie wyniosło 1.196,7 tys. zł (82,3%).

W budżecie Miasta, w rozdziale 85410, nie planowano i nie uzyskiwano dochodów z tytułu wpłat rodziców za zakwaterowanie i wyżywienie wychowanków burs i internatów (gromadzono je na rachunku dochodów własnych, co zostało opisane w punkcie 10. wystąpienia). (dowód: akta kontroli str.193, 219-268)

Wydatki (budżetowe i finansowane ze środków na rachunku dochodów własnych) zaplanowane w latach 2012 – 2014 w rozdziale 85410 (bez paragrafów dotyczących dotacji)

²⁷ W ZSR CKP w Białymstoku.

²⁸ W ZSHE w Białymstoku.

²⁹ Poniesionych w rozdziale 85410 (bursy i internaty szkolne) oraz w rozdziale 80148 (stołówki szkolne i przedszkolne). Z uwzględnieniem wydatków poniesionych z rachunków dochodów własnych bursy i szkół z internatami subwencja oświatowa stanowiła odpowiednio 84,6%, 91,9% i 94,4% wydatków tych placówek.

³⁰ Pochodziły one niemal w całości ze środków gromadzonych na rachunkach dochodów własnych. Zaplanowane i zrealizowane dochody budżetowe wyniosły w 2012 roku odpowiednio 5.679 zł oraz 10.420 zł, w 2013 roku – 254 zł i 305 zł, w 2014 r. – 380 zł i 299 zł.

wyniosły 27.723,1 tys. zł, zaś ich wykonanie – 26.727,2 tys. zł (96,4% planu). W 2012 roku zaplanowano 9.408,4 tys. zł (plan po zmianach), natomiast wykonanie wydatków wyniosło 9.062,8 tys. zł (96,3% planu), w 2013 roku – 9.120,1 tys. zł, przy wykonaniu 8.842,6 tys. zł (97%), zaś w 2014 r. zaplanowano wydatki w kwocie 9.194,6 tys. zł, a zrealizowano je w wysokości 8.821,9 tys. zł (95,9%). (dowód: akta kontroli str.193, 219-268)

Bursa i internaty zrealizowały dochody w latach 2012 – 2014 łącznie na poziomie 14,1% wydatków poniesionych na funkcjonowanie tych placówek. W kolejnych latach relacje te kształtowały się na poziomie 14,1%, 14,5% i 13,6%.

Dochody wykonane, ujęte w rozdziale 85410, stanowiły w 2012 roku 5,4% dochodów zrealizowanych w działach 801 i 854 (23.649,9 tys. zł), w 2013 roku – 5,3% (24.275,5 tys. zł), a w 2014 roku – 4,4% (27.256,2 tys. zł).

Relacja wydatków wykonanych w rozdziale 85410 w odniesieniu do wydatków sklasyfikowanych w działach 801 i 854 wyniosła w 2012 roku – 1,4% (z 555.806,7 tys. zł), 2013 roku – 1,4% (z 547.526,9 tys. zł), 2014 roku – 1,4% (z 558.255,8 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str.191-192)

9. Zgłaszane przez jednostki potrzeby oraz działania zaplanowane do wykonania w latach 2012 – 2014 w internatach i w bursie, wynikające z zaleceń Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Straży Pożarnej oraz okresowych badań technicznych budynków, były sukcesywnie realizowane. Dotyczyły głównie remontów związanych z bieżącym użytkowaniem obiektów, takich jak malowanie pomieszczeń, wymiana zużytych elementów posadzek, remont instalacji elektrycznych i wodociagowych, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (w wyniku okresowych kontroli nie stwierdzono zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi oraz dla środowiska). (dowód: akta kontroli str. 278-289)

10. Stosownie do uchwał Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 października 2010 r.³¹, z dnia 24 września 2012 r.³² i z dnia 23 lutego 2015 r.³³ we wszystkich szkołach z internatami oraz w bursie utworzono rachunki dochodów i wydatków nimi finansowanych. Ich źródło stanowiły w szczególności: [1] spadki, zapisy i darowizny pieniężne, [2] odszkodowania i wypłaty za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo w użytkowaniu jednostki, [3] opłaty za korzystanie z żywienia, [4] opłaty za noclegi i zakwaterowanie, [5] opłaty z tytułu organizowania wypoczynku dla dzieci i młodzieży, [6] wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych, [7] opłaty za czynności administracyjne, wydawanie duplikatów świadectw, legitymacji, [8] odsetki od środków zgromadzonych na wydzielonym rachunku bankowym dochodów, [9] odsetki od nieterminowych płatności z tytułu najmu, dzierżawy oraz usług, itp. Dochody przeznaczano na: [1] finansowanie wydatków bieżących i majątkowych związanych z uzyskiwaniem przez jednostki dochodów z wymienionych źródeł, [2] cele wskazane przez spadkobiercę lub darczyńcę, [3] remont lub odtworzenie mienia, [4] wydatki związane z bankową obsługą rachunku dochodów, [5] wypłaty wynagrodzeń osobowych, [6] pozostałe wydatki i usługi związane z działalnością statutową jednostek.

(dowód: akta kontroli str. 194-218)

Dochody własne osiągnięte przez bursę i szkoły z internatem w latach 2012 – 2014 wyniosły 3.746,5 tys. zł i pochodziły głównie z opłat za zakwaterowanie (§ 0690) – 2.802,1 tys. zł, wpływów z najmu i dzierżawy składników majątkowych (§ 0750) – 312,1 tys. zł oraz z usług (§ 0830) – 608,1 tys. zł. Wydatki w kwocie 3.746,1 tys. zł przeznaczono przede wszystkim na zakup materiałów i wyposażenia (§ 4210) – 1.622,3 tys. zł, zakup usług remontowych (§ 4270) – 933,9 tys. zł oraz pozostałych usług (§ 4300) – 842,5 tys. zł. Na wydatki inwestycyjne (w 2013 roku) poniesiono 93,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str.269-277)

³¹ Uchwała nr LX/795/10 w sprawie utworzenia wydzielonego rachunku dochodów i wydatków nimi finansowanych dla jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (zmieniona uchwałą nr XVII/146/11 z dnia 24 października 2011 r.).

³² Uchwała nr XXXII/353/12 w sprawie wydzielonego rachunku dochodów i wydatków nimi finansowanych dla jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

³³ Uchwała nr VI/41/15 w sprawie wydzielonego rachunku dochodów i wydatków nimi finansowanych dla jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Kwoty niewykorzystanych wydatków z rachunków dochodów własnych były przekazywane przez bursy i szkoły z internatem na rachunek budżetu Miasta do 5 stycznia następnego roku. W okresie objętym kontrolą zwrócono 2.554 zł. (dowód: akta kontroli str. 300)

11. Roczna kwota wydatków poniesionych w bursie i internatach w przeliczeniu na dostępne miejsce zakwaterowania³⁴ w latach 2012 – 2014 wynosiła dla poszczególnych placówek od 5.071 zł³⁵ do 15.172 zł³⁶. W 2012 roku kwoty te kształtowały się od 5.071 zł do 15.172 zł, w 2013 roku od 5.480 zł do 14.273 zł, zaś w 2014 roku od 5.354 zł do 14.020 zł.

Roczna kwota wydatków poniesionych w bursie i internatach w przeliczeniu na wykorzystane przez wychowanka miejsce zakwaterowania³⁷ w latach 2012 – 2014 wynosiła w placówkach od 5.983 zł³⁸ do 18.547 zł³⁹. W 2012 roku kwoty te kształtowały się od 6.116 zł do 18.547 zł, w 2013 roku od 5.983 zł do 16.406 zł i w 2014 roku od 5.857 zł do 17.224 zł. (dowód: akta kontroli str. 301-311)

Jak wyjaśniła kierownik Referatu Planowania Budżetu i Sprawozdawczości: „Różnice w kosztach utrzymania miejsc wynikają m.in. z liczby etatów wychowawców oraz pracowników administracji zatrudnionych w poszczególnych placówkach (np. w latach szkolnych 2012/2013 – 2014/2015 w internacie Zespołu Szkół nr 16 przeciętnie wykorzystywano 6 etatów wychowawców i jeden etat pracownika administracyjnego, zaś w internacie VIII LO odpowiednio 5 i 2,75 etatów, przy liczbie miejsc w tych placówkach wynoszącej odpowiednio 50 i 114 oraz przeciętnie wykorzystywanej – 42 i 105). Na różnice w średnim koszcie utrzymania jednego miejsca wpływa również stopień awansu zawodowego wychowawców, dodatki za trudne i uciążliwe warunki pracy (np. w przypadku Zespołu Szkół Nr 16, w którym kształci się młodzież niepełnosprawna intelektualnie), liczba dyżurów nocnych i godzin nocnych ponadwymiarowych. Zespół Szkół Nr 16 w rozdziale „Internaty” ponosił także koszty przygotowania posiłków przez X Liceum Ogólnokształcące dla dzieci zamieszkałych w internacie. Pozostałe placówki koszty przygotowania posiłków ujmują w rozdziale „Stołówki szkolne” funkcjonujące przy zespołach tych szkół”.

(dowód: akta kontroli str. 312)

Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą „nie prowadzono odrębnej analizy kosztów funkcjonowania internatów i bursy szkolnej (...) W celu optymalizacji kosztów funkcjonowania szkół i placówek oświatowych, wdrożono w 2014 roku elektroniczny system wspomagający zarządzanie oświatą, stanowiący narzędzie do opracowywania projektów planów finansowych szkół, ich zatwierdzania, prowadzenia jednolitej rachunkowości szkół oraz pozwalający na bieżącą analizę realizacji budżetu placówek oświatowych w mieście Białystok”. (dowód: akta kontroli str. 293)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej obszarze stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na niezwyfikowaniu przekazanych do SIO nieprawidłowych danych o liczbie wychowanków internatu prowadzonego przez ZSHE w Białymstoku. Z ustaleń kontroli NIK prowadzonej w wymienionej placówce wynika, że wprowadziła ona do SIO i przekazała Departamentowi Edukacji dane o 200 wychowankach korzystających z internatu na dzień 30 września 2014 r., podczas gdy faktyczna liczba wychowanków wynosiła wówczas 223 osoby. W Departamencie Edukacji nie zweryfikowano poprawności tych danych, do czego zobowiązuje art. 111 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej⁴⁰. W wyniku podania zaniżonej o 23 liczby wychowanków internatu ZSHE, kwota subwencji oświatowej na rok 2015 przeznaczona dla Miasta Białegostoku została naliczona i przekazana w wysokości o 183.917,83 zł niższej od należnej. (dowód: akta kontroli str. 313)

³⁴ Wskaźnik, obliczony na potrzeby kontroli NIK, jako relacja rocznych wydatków poniesionych na działalność placówki (wydatki budżetowe i poniesione z rachunku dochodów własnych) do średniorocznej liczby dostępnych miejsc.

³⁵ Wydatki w przeliczeniu na dostępne miejsce w internacie wykorzystywane przez Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 (rozwiązany z dniem 31 sierpnia 2012 r.).

³⁶ Wydatki w przeliczeniu na dostępne miejsce w internacie wykorzystywane przez ZSZ Nr 16, kształcący uczniów niepełnosprawnych intelektualnie.

³⁷ Wskaźnik, obliczony na potrzeby kontroli NIK, jako relacja rocznych wydatków poniesionych na działalność placówki (wydatki budżetowe i poniesione z rachunku dochodów własnych) do średniorocznej liczby miejsc wykorzystanych przez wychowanków.

³⁸ Wydatki w przeliczeniu na miejsce wykorzystywane w internacie VIII LO.

³⁹ Wydatki w przeliczeniu na miejsce wykorzystywane w internacie przez ZSZ Nr 16.

⁴⁰ Dz. U. z 2015 r. poz. 45, ze zm. Ustawa zwana dalej: „ustawą o SIO”.

Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśnił: „Na podstawie danych wprowadzonych do Systemu Informacji Oświatowej przez szkoły Departament Edukacji przygotowuje tzw. Raport subwencyjny szkoły/zespołu i przesyła go do poszczególnych szkół/zespołów z poleceniem ponownego sprawdzenia wprowadzonych danych do SIO z danymi źródłowymi na dzień 30 września danego roku. Zgodność danych ze stanem faktycznym na dzień 30 września 2014 r. stwierdza dyrektor szkoły/zespołu (...) Należy stwierdzić, iż ZSH-E wprowadził do SIO niewłaściwe dane i w procedurze weryfikacyjnej praktykowanej przez Departament Edukacji nie zweryfikował błędnie wprowadzonych danych. Departament Edukacji nie miał więc możliwości zweryfikowania poprawności danych na tym etapie. Ewentualne kontrole tematyczne w placówce mogą to zweryfikować. W ostatnim okresie ZSHE objęty był innym zakresem tematycznym kontroli”.

(dowód: akta kontroli str. 297)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że:

1. Opłaty za zakwaterowanie wychowanków oraz innych osób korzystających z miejsc noclegowych w internatach ustalane były przez dyrektorów szkół, a nie uchwalane przez Radę Miasta. Wprawdzie w ustawie o systemie oświaty oraz w przepisach wykonawczych nie ustalono zasad odpłatności za zakwaterowanie w internatach, jednak zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁴¹, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej, organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego postanawiają o wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej oraz za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej jednostek samorządu.

(dowód: akta kontroli str. 148-152)

Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśnił: „W związku z przekazaniem przez organ wykonawczy j.s.t. placówkom oświatowym w trwały zarząd nieruchomości oraz zgodnie z zapisami uchwały Nr LXXXII/353/12 Rady Miasta Białystok z dnia 24 września 2012 r. w sprawie wydzielonego rachunku dochodów i wydatków nimi finansowanych dla jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zmienionej uchwałą Nr V/41/15 Rady Miasta Białystok z dnia 23.02.2015 r., określającą źródła gromadzenia dochodów i ich przeznaczenie (m.in. dochodów z opłat za noclegi i zakwaterowanie w internatach i bursach) i brakiem zapisów w ustawie o systemie oświaty w sprawie zasad ustalania odpłatności za zakwaterowanie w internatach, pozostawiono dyrektorom szkół kompetencje do ustalania wysokości opłat za zakwaterowanie uczniów i osób innych niż wychowankowie, na podstawie kalkulacji rzeczywistych kosztów ponoszonych przez placówkę”.

(dowód: akta kontroli str. 293-294)

2. W procesie rekrutacji do bursy i internatów nie zapewniono pełnego wykorzystania wszystkich miejsc w tych placówkach na początku danego roku szkolnego. W latach szkolnych 2012/2013 i 2014/2015 do bursy i internatów przyjęto mniej uczniów niż liczba miejsc w tych placówkach (odpowiednio o 41 i 7).

(dowód: akta kontroli str. 30)

Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśnił: „W latach szkolnych 2012/2013 i 2014/2015 do 30 września każdego roku przyjęto mniej uczniów niż liczba miejsc w internatach ze względu na rezygnację uczniów z powodu zmiany szkoły lub wyboru innego miejsca zakwaterowania oraz, w niektórych przypadkach, niewyrażenia pozytywnej opinii rady pedagogicznej na dalsze kontynuowanie zamieszkania ucznia w internacie. W następstwie dużej rotacji i zmian deklaracji uczniów rokrocznie z końcem września w internatach występują wolne miejsca (...)”.

(dowód: akta kontroli str. 315)

3. W planach finansowych bursy i szkół prowadzących internaty nie uwzględniono w pełni potrzeb, wynikających z kontroli stanu technicznego i sanitarnego budynków, zgłaszanych przez te jednostki w latach 2012 – 2014. Na przykład: ZSHE ubiegał się w tym okresie o sfinansowanie kwotą 145 tys. zł prac remontowych w internacie, zaś otrzymał 1 tys. zł. ZSZ Nr 2 w latach 2013 – 2014 zgłosił zapotrzebowanie na remont dachu i termomodernizację budynku internatu w kwocie 6.056 tys. zł (uzyskał 18 tys. zł).

⁴¹ Dz. U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236.

Potrzeby zgłoszone w latach 2012 – 2014 przez ZSM CKP opiewały na 364,5 tys. zł, zaś na sfinansowanie usług remontowych w szkole i internacie przyznano placówce 84,4 tys. zł. Bursa Szkolna występowała o środki w łącznej kwocie 181 tys. zł (głównie w związku z potrzebą przeprowadzenia termomodernizacji obiektu oraz wymianą drzwi i okien w stołówce), z czego otrzymała 112,6 tys. zł. (dowód: akta kontroli str. 278-289)

Dyrektor Departamentu Edukacji wyjaśnił: „W 2013 r. i 2014 r. na remonty była przeznaczona znacznie mniejsza pula środków (w 2013 – 1.224.000 zł, w 2014 – 2.593.000 zł) niż w latach poprzednich. Jednocześnie priorytetem w tych latach było przeznaczenie środków dla szkół podstawowych, które musiały przystosować pomieszczenia (sale, toalety i szatnie) na przyjęcie dzieci do klas zerowych (5 i 6-latków); w 2012 r. w budżecie Miasta, Zespół Szkół Handlowo-Ekonomicznych wraz z Internatem ujęty był do termomodernizacji (opracowanie dokumentacji), następnie Departament Edukacji w kolejnych latach zgłaszał tę termomodernizację jako zadanie inwestycyjne; w budżecie Miasta na 2015 r. jest zapis: Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Handlowo-Ekonomicznych – I etap, z kwotą 500.000 zł. W 2013 r. Departament Edukacji opracował projekt Wieloletniego Programu Inwestycyjnego na lata 2014 – 2020 i przedstawił go Prezydentowi Miasta, w którym termomodernizacja budynku internatu w Zespole Szkół Zawodowych Nr 2 została zaplanowana na 2014 r., a termomodernizacja budynku Bursy Szkolnej na 2018 r. Wśród zadań inwestycyjnych zgłoszonych do budżetu Miasta na 2014 r. była termomodernizacja budynku internatu w Zespole Szkół Zawodowych Nr 2 z kwotą 900.000 zł (jest opracowany projekt), jednakże ujęto pilniejszą potrzebę – przebudowę układu komunikacyjnego w ZSZ Nr 2; w 2013 r. w Bursie Szkolnej pilną potrzebą była przebudowa węzła ciepłego wraz z przyłączem, która została ujęta w budżecie Miasta na kwotę 60.000 zł. Większość środków przyznawana jest placówkom oświatowym, które nie mają dochodów własnych lub pozyskują niewielkie środki z najmów (...) Co roku dyrektorzy placówek oświatowych zgłaszają swoje potrzeby remontowe na ogólną kwotę ok. 15.000.000 zł, środki finansowe jakie przeznaczane są na remonty opiewają na sumę ok. 4.500.000 zł. Przygotowując projekt planu remontów, wszystkie potrzeby są dogłębnie analizowane, zakres zadaniowy i kwoty dostosowywane są do możliwości budżetowych Miasta Białegostoku. Potrzeby zgłoszone w 2014 r. zostały uwzględnione w planie remontów na 2015 rok. (dowód: akta kontroli str. 295-297)

III. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴², wnosi o weryfikowanie przedstawianych przez bursę oraz szkoły prowadzące internaty danych mających wpływ na wysokość części oświatowej subwencji ogólnej.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁴² Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

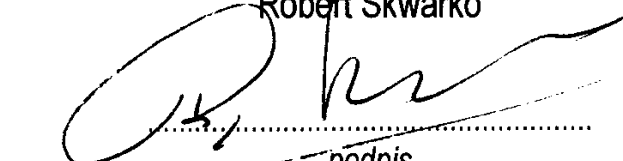
W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 12 czerwca 2015 r.

Kontroler
Krzysztof Gołębiewski
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. WICEDYREKTOR
Robert Skwarko

.....
podpis